

Likkutei Sichos

יתרו חי"א שיחה ב'

דיבור במלאכה אסור מדרבנן, מפני שאף שהדיבור שלנו אינו פועל במעשה, שלכן דיבור מותר מה"ת, מ"מ הדיבור שייך למעשה שהרי יכול לצוות לאחר לעשות. דיבור נותן מקום לזולת, משא"כ מחשבה, ולכן חסיד - שאינו מציאות לעצמו כלל - נזהר גם בבחי' מחשבה.

מלאכה במעשה אסורה בשבת מדאורייתא, דיבור במלאכה אסורה מדברי סופרים, ושבתה ממחשבת מלאכה היא מדת חסידות. והביאור בזה: הצמח צדק מבאר שדיבורו של הקב"ה חשיב ופועל מעשה, ולכן אין דיבור שלנו דומה לדיבור הקב"ה, ולכן אינה אסורה מן התורה. אך עפ"ז צריך להבין מדוע אסרו חכמים דיבור?

והביאור: מכיון שדיבור שלנו יכול לפעול מעשה – שיכולים לצוות לאחר לעשות, ועל דרך "בדבר מלך שלטון", לכן ה"ז שייך קצת למעשה ולכן אסורה חכמים, משא"כ מחשבה אינה אסורה כי אין למחשבה שייכות כלל עם המעשה. ורק שמצד מדת חסידות כשאדם דבק בהקב"ה הוא שובת גם ממחשבה כמו ששבת ה' ממחשבה.

[ומצינו חילוק זה בהלכה: "חסמה בקול כו' ר"י אמר חייב עקימת שפתיו הוי' מעשה. וביארו התוס' (שלכאורה "הרי ר"י גופא אמר כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע כו'"), ומדוע נשבע נקרא לאו שאין בו מעשה, והרי עקימת שפתיו הוי' מעשה?]: "וי"ל כו' הכא משום דבדיבורא קעביד מעשה". ולכאורה הרי מפורש בגמ' שלר"י עקימת שפתיו הוי' מעשה (ולא רק שהדיבור גורם למעשה)? ועוד קשה שהרי תוס' מבארים שקושיית הגמ' בסנהדרין על ר"י הוא (לא ממגדף אלא) מעדים זוממים ד"בדיבוריהו מתעביד מעשה", אך קשה שהרי הגמ' מתרצת "שאני עדים זוממים שכן ישנם בראי", ולכאורה גם הראי'

פועלת מעשה? והביאור כשהדיבור פעולת על המעשה אזי המעשה היא המשך של הדיבור, ולכן ה"ז נחשב מעשה האדם (ורק אז יכול ללקות על דיבורו). משא"כ המחשבה (ראיית עדים זוממים) היא רוחנית, ולכן אין המעשה שבא על ידה המשך להמחשבה.

וזה מודגש בסיום התניא ששם מדגיש אדמו"ר הזקן ש"שמור בפנימיות היא השביתה מדיבורים גשמיים כמו ששבת ה' מיו"ד מאמרות שנבראו בהם שמים וארץ גשמיים", שמדגיש "דיבורים גשמיים" ו"שמים וארץ גשמיים", שבזה מבאר שהדיבור הוא גשמי ולכן הוא קרוב למעשה ולכן אסור מדרבנן כי דומה לדיבור הקב"ה שנתהוו ממנו שמים וארץ גשמיים. בסגנון תורת החסידות: אמרו חז"ל "ערבים עלי דברי סופרים", והוא מפני שעל ידי זה מראה האדם שדביקותו בהקב"ה היא דביקות פנימית יותר, שלכן מקיים גם כשלא נצטוו. וזהו ענין השביתה מדיבור, שהדיבור אינו כמעשה, שהרי הדיבור אינו נפרד לגמרי מהעושה, אך מכל מקום הדיבור נותן מקום להזולת. וענין חסיד הוא שאינו מציאות לעצמו כלל, וזהו בחי' המחשבה שבה אין נתינת מקום לזולת, ולכן החסיד נזהר גם במחשבה.